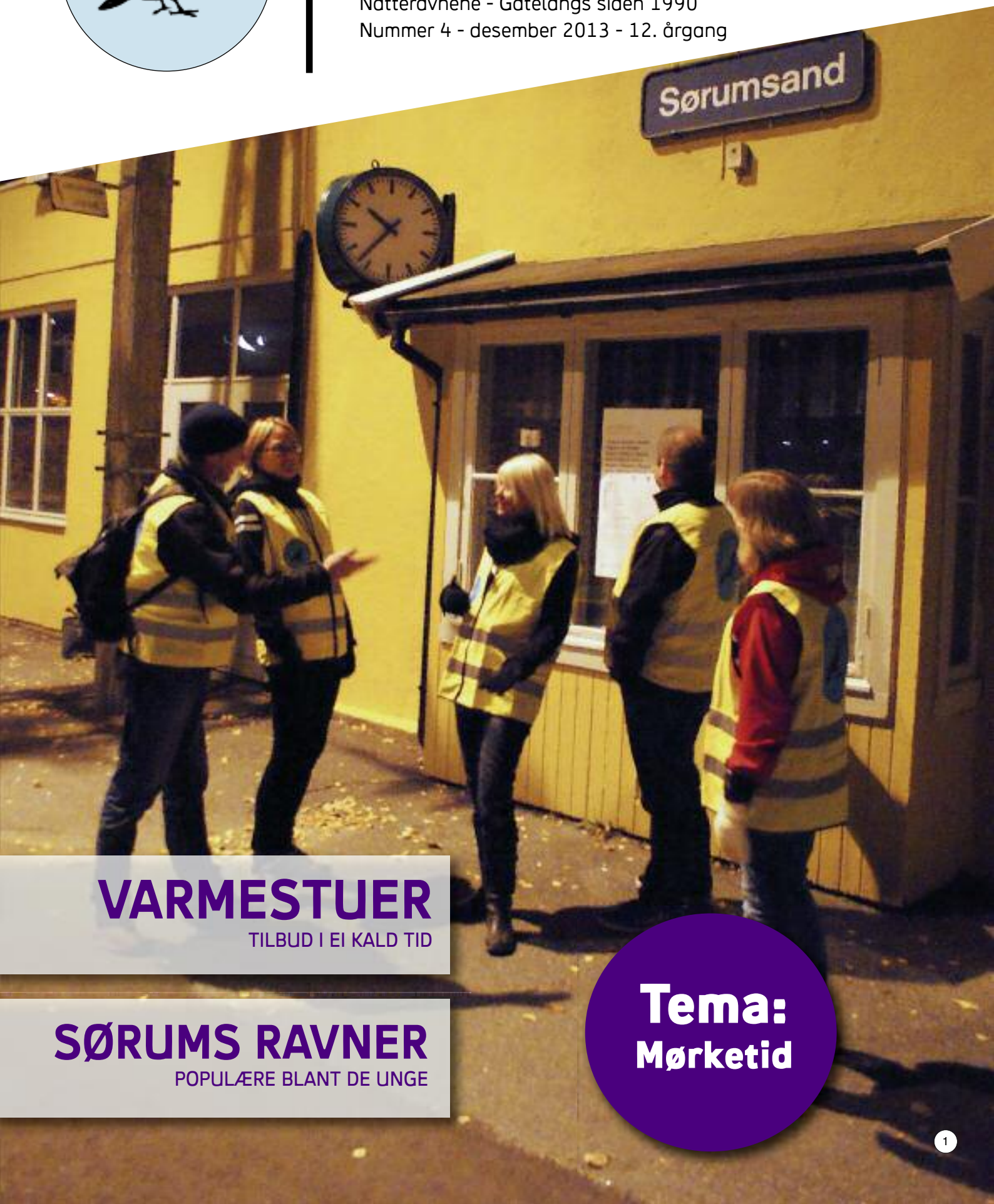

Gatelangs

Natteravnene - Gatelangs siden 1990

Nummer 4 - desember 2013 - 12. årgang

VARMESTUER

TILBUD I EI KALD TID

SØRUMS RAVNER

POPULÆRE BLANT DE UNGE

Tema:
Mørketid

The preferred subsea partner

Building a future under water

At Aker Solution's service base at Ågotnes outside Bergen, we have pooled some of the foremost operational subsea expertise in the world, with specialists in charge of management and installation projects as well as operations and maintenance assignments for the North Sea sector. Our team comprises almost 800 highly qualified engineers, technicians and operators, offering unique expert knowledge in their specialist fields.

The growth experienced over the past few years has been significant, with contracts for the Goliat and Åsgård fields in 2010, and for the Vigdis WOS and Skuld fast track projects in 2011. With new contracts secured for various Visund and Troll projects in 2012 and renewal of the large framework agreement with Statoil in 2013, this trend is set to continue in 2014 and beyond.

High pressures, utter darkness and strong sea currents place enormous strain on deep-sea installations and equipment. Still, this is where we feel comfortable - this is our element.

For over 75 years, Aker Solutions has developed innovative solutions for the petroleum industry. Aker Solutions is a leading subsea company with a portfolio combining the most advanced technology with innovative operations and management models.

Gatelangs

ISSN 1893-899x

ANSVARLIG REDAKTØR:

Lars Norbom
gatelangs@natteravnene.no

REDAKTØR:

Anette Haugen
gatelangs@natteravnene.no

DESIGN OG PRE-PRESS:

vinceweb.no

TRYKK:

Zoom Grafisk, Drammen

ANNONSER:

Norske Publikasjoner as
Telefon: 22 90 71 90

BESØKSADRESSE:

Storgata 28, 0184 OSLO

POSTADRESSE:

Natteravnene Oslo,
Pb 9402 Grønland,
0135 OSLO
Telefon: 23 00 21 20

gatelangs@natteravnene.no

www.natteravnene.no

www.facebook.com/natteravnene1

twitter.com/ravnene

Trykksak

241 501

Zoom Grafisk,
Drammen, har rett til
å benytte svanemerket
på sine trykte
produkter.

Mørkets ildsjeler

Det nærmer seg jul. Mange er allerede i gang med forberedelser til julehøytiden som skal lyse opp vår mørkeste årstid.

For de fleste av oss er dette en hektisk, men hyggelig periode som leder fram til en liten pause hvor man kan fokusere mer på familie og venner enn ellers i året.

For mange er imidlertid dette en svært tung tid, som forsterkes av mørketid og kulde. Da er det spesielt viktig at vi i ideell sektor gjør en ekstra innsats. Mange frivillige melder seg til tjeneste i denne perioden.

I denne utgaven skal vi blant annet besøke et populært overnattingstilbud i regi av Blåkors og Kirkens Bymisjon.

Vi skal også se nærmere på den nyetablerte matsentralen som koordinerer gratis utdeling av mat til dem som trenger det og på hva vår nye regjeringsplattform sier om frivillighet.

Til slutt i denne utgaven kommer vi med noen gode råd med humoristisk vinkling til dere som skal delta på eller arrangere julebord i nærmeste framtid.

Ha en frivillig mørketid!

Innhold

Leder	3
Landet rundt	5
Et varmt sted i mørketida	6
Et lunt møtested	8
Dixi: Flere menn tar kontakt	10
Mer mat å dele ut	15
Populært overnattingstilbud	16
Natthjemmet for kvinner	17
Frelsesarmeen: Verden er ikke ideell	18
Frivillighet Norges regjeringserklæring	20
Studentfaddere gikk natteravn	22
Portrett: Sørumsund - ønsket av de unge	28
Intervju med en natteravn	31
Fra arkivet: Julebordvettreglene	32
Ung stemme	34

Side 28

Neste Gatelangs kommer i mars.
Frist for innspill er 1. februar 2014

Tips oss!

Skjer det noe i ditt nærmiljø
eller i din natteravngruppe
som Gatelangs bør skrive om?

Tips oss!

Send en mail til
gatelangs@natteravnene.no

Natteravnner landet rundt...

Bodø

Da Nordland Venstre bestemte seg for å gi et armslag til frivillige organisasjoner, ble det i form av sykler, melder Avisa Nordland. Gaven ble gitt til Bodø Røde Kors, som organiserer Nattevandrerne i byen. Svein Sjøbu og Natalie Glans Myhre fra Røde Kors og Nattevandrerne tok gladelig i mot de to splitter nye syklene – en damesykel og en herresykel. – To sykler gjør det lettere for oss å rekke over et større område, sier Sjøbu til Avisa Nordland.

Stavanger

Natteravnene var én av flere lokale, frivillige organisasjoner som fikk en del av potten da et enstemmig levikårstyre i Stavanger bevilget 2,5 millioner for å styrke «frivilligheten». Pengene ble bevilget etter forslag fra flertallspartiene H, V, KrF, Pp og Sp, skriver Aftenbladet.no. 0,4 millioner kroner gikk til en ny stilling som frivillighetskoordinator, det øvrige ble fordelt mellom ulike organisasjoner, der Natteravnene ble tildelt 20 000.

Egersund

Høyre, representert ved ordfører Leif Erik Egaas, stortingsrepresentant Siri A. Meling og Astrid Hetland Robertson var ute som natteravnner lørdag 30. august og fikk innsikt i Egersunds natteliv. Nå håper de at flere foreldre engasjerer seg, skriver Dalane Tidende. Ordfører Egaas er klar på at flere foreldre har godt av å få et inntrykk av hvordan nattelivet er der barna deres oppholder seg.

Odalen

Ordfører i Sør-Odal, Anne-Mette Øvrum, stilte opp som natteravn på den lokale musikk- og kunstfestivalen Audunbakken i august. I et intervju i Glåmdalen hyller hun dugnads- og frivillighetsånden i Odalen og uttaler: – Det som er så fint å se, er at vi bare gjør det og koser oss med det. Her trenger en ikke å breie seg så fælt over det når en gjør noe frivillig. Ordføreren synes det er storveis at folk tar i et tak, og at det er så mange som gjør det.

Oppegård

Natteravnene kan være til hjelp i mange situasjoner. Da en 85 år gammel mann med rullator ble meldt savnet fra et sykehjem på Greverud i Oppegård like før midnatt en lørdags kveld i september, ble han kort tid etter funnet på Kolbotn stasjon av nettopp Natteravnene, melder Østlandets Blad.

Moss

For tredje år på rad samarbeider Natteravnene i Moss med Trygg Trafikk om en populær reflekskampanje, melder Moss Avis. Siden mange glemmer refleks når de går ut på byen i høstmørket, tar natteravnene med seg store mengder reflekser når de skal ut på vakt. Ser de noen i mørke klær og uten refleks, finner de fram en slap wrap og slenger den rundt armen. Det er for øvrig Pondus-tegner Frode Øverli som har designet årets reflekser.

Et varmt sted i mørk

Varmestua i Fredrikstad er et kjærkomment sted å stikke innom for byens rusmisbrukere. De holder åpent året rundt, men merker ekstra pågang når kulda og mørketida setter inn. Da er det heller ikke morsomt å sende gjestene ut på gata igjen etter stengetid om kvelden.

Av Anette Haugen

For 11 år siden ble Blå Kors spurt av Fredrikstad kommune om å drifte Varmestua. Slik startet et kjærkomment tilbud for byens rusmisbrukere. Her kan alle som trenger det stikke innom, varme seg og få gratis frokost, lunsj og middag seks dager i uka. Søndager har pågangen vist seg å være liten, så da holder de stengt. Varmestua er imidlertid åpen alle høytider, inkludert julaften og nyttårsaften, men da med litt andre åpningstider enn ellers.

– Varmestua er et lavterskeltilbud og hele driften er basert på frivillige. Vi holder åpent mandag til lørdag fra 09.00 til 13.00, da serverer vi frokost og lunsj. Så åpner vi igjen 16.00 til 19.00 med middagservering. I alt har vi rundt 50 frivillige som stiller opp på de ulike

skiftene, forteller Ole Alm, som har vært daglig leder for Varmestua de siste åtte årene.

Mer slitne

I snitt serverer Varmestua 100 måltider om dagen. På årsbasis blir det så mye som 25 000 måltider. Alt er gratis. Maten henter Varmestua hos Kiwi-butikene i byen. De har jo en datogaranti, så Varmestua har avtale om å hente mat som har igjen en dag eller to på utløpsdatoen. Noe av maten blir da fryst ned. – I hovedsak er det rusmisbrukere som kommer hit. Det kommer litt av at vi har to andre tilbud i byen. Vi har kafeen Åpent Hus som holder åpent onsdag til fredag, i tillegg drifter Kirkens Bymisjon en kafé, der de som er innom betaler en symbolsk sum, forteller Ole Alm.

Finner varme: Varmestua i Fredrikstad er et kjærkomment sted for byens rusmisbrukere i mørketida. (Foto: Privat/Varmestua)

ketida

Hyggestunder: På Varmestua har de også kulturelle arrangementer. Her fra en konsert med Magnus Grønneberg. (Foto: Privat/Varmestua)

Om Varmestua er et populært tilholdssted året rundt, ser likevel daglig leder at behovet for et sted å komme innom blir klart større når kulda og mørketiden setter inn.

— Vi ser jo at de som kommer til oss da ser mer medtatte ut. Jeg er tidlig ute og alt i fem-seks-tida ser jeg guttene og jentene rusle langs gata. Når de ser at lyset kommer på her inne, banker de på vinduene og jeg slipper dem inn så de kan varme seg. Da er de frosne, sultne og tørste. Mange har ingen bopel, kanskje sover de i en båt eller låner en sofa, sier han.

Tøft å sende dem ut

Når det er kaldt er det selvfølgelig tøft

for de frivillige å sende kafébrukerne ut på gata igjen etter stengetid klokka 19.30. Men de har ikke noe valg. Ole Alm forteller at det på et tidspunkt var snakk om å bygge et natthjem i forbindelse med Varmestua, men det ble aldri noe av og nå er det ikke en gang snakk om det lenger.

— Noen får tilbud om å overnatte på Utne Camping, men det er ikke noe godt tilbud om vinteren. Av og til har vi også fått plass til noen en natt eller to på et avrusningssted på Råde, men vi har egentlig ikke noe å tilby, sier en litt oppgitt daglig leder og legger til:

— Per i dag står 50 overnattingsenheter ledige på Østfoldklinikken på Ørmen etter at denne ble flyttet til Moss. Vi

mener jo at det måtte vært et enkelt, bedre og billigere tilbud enn for eksempel camping, men føler ikke vi blir hørt på det. Det er mye vi ønsker kunne blitt bedre. Politikerne vil vel så gjerne, men vi ser ikke at noe blir gjort. Litt hjelper det at mange privatpersoner tilbyr varme klær og støvler, som de får til utdeling til dem som trenger. Det er gode og flotte klær og de er takknemlig for alt de får inn. Likevel forhindrer naturlig nok ikke varme klær at de bostedsløse fryser ute i vinternatta.

Flere frivillige

Fram til nå har Varmestua hatt nok frivillige til å kunne holde driften gående. Noen av de frivillige er imidlertid over 80 år, andre over 70. Stort sett er det pensjonister som stiller på dagvaktene mens kveldsskiftene dekkes av folk som er i jobb på dagtid og som kommer hit etter arbeid. Ole Alm ser at de kan få utfordringer i framtiden, men det er også lyspunkt.

— Folk er opptatt og det kan bli vanskeligere å få tak i frivillige framover. Vi er imidlertid heldige og har fått en avtale med NAV, slik at arbeidsledige unge kan komme hit i et engasjement for å få arbeidstrening. Det kan de gjøre i to perioder á tre måneder. Vi har også en avtale med Kriminalomsorgen og med helse- og sosialstudenter som stiller opp. Det er flott å ha denne kontakten med ungdommen, fastslår han.

Til slutt vil Ole Alm gjerne få skryte litt av både de frivillige og brukerne av Varmestua. Det er nemlig et veldig godt forhold mellom alle — og det er svært sjelden det er noen som helst form for bråk her. Det var litt ramaskrik fra naboene da Varmestua skulle åpne. De var reddet for støy, men naboene har i ettertid gitt ros og sagt at de knapt merkes.

Et lunt møtested

På Møtestedet er du på kafé. Du er gjest. Det var et viktig poeng da Kirkens Bymisjon startet driften for 12 år siden. Den eldste av kafeene finnes i Tollbugata i Oslo, men siden har flere byer, som blant annet Tønsberg og Bergen også fått sine Møteplasser.

Tekst og foto: Anette Haugen

Klokka er snart 11.00 og det står et par tre personer utenfor døra til Møtestedet i Oslo sentrum og venter på at kafeen skal åpne. Åpningstiden er 11.00 til 15.30 mandag, tirsdag, fredag og 11.00 til 20.30 onsdag og torsdag. Onsdag er det vanligvis kulturdag med konsert, film eller quiz, mens på torsdager har de en liten kveldsmesse for alle som ønsker å delta.

— Det som nok skiller oss litt fra andre tilsvarende steder som serverer mat til fattige, rusavhengige og andre på gateplanet, er at vi tar litt betalt. Middag og smørbrød koster 15 kroner mens en kopp kaffe med gratis påfyll koster tre kroner. Det kan vi gjøre ikke minst fordi det finnes andre gratis tilbud her i byen. Det var brukerne selv som ønsket det slik da Møteplassen startet opp. De ville få være kafegjester, forteller virksomhetsleder Kari Gran.

Mangfoldig klientell

Møteplassen, som drives av Kirkens Bymisjon, har godt utdannede ansatte i totalt 9,6 årsverk. De som jobber her har svært variert bakgrunn. De er alt fra vernepleiere, sykepleiere og sosionomer, til tolker og teologer. De siste årene har de hatt et mangfoldig klientell og da ser de også et behov for folk med annerledes yrkesbakgrunn.

I tillegg til de ansatte jobber det rundt femti frivillige her, fordelt på totalt tre årsverk. De tar seg stort sett av alt som

har med selve kafédriften å gjøre. De lager mat, danderer og serverer. Mange av de frivillige er pensjonister og flere er over 75 år. De gjør en fantastisk jobb. Noen er yngre, men Kari Gran synes det er greit at de er litt voksne, for det skjer jo ting.

— Vi har svært lite bråk her. Noen ganger når gatebildet er i endring og nye grupper begynner å komme hit, kan det være litt skepsis hos de som har vært her lenge. Men da setter vi oss ned, prater og roer ned situasjonen. Det hender også vi har gjester som er i psykose og som trenger legehjelp, derfor har vi alltid minst fire fagarbeidere på jobb, sier hun.

Alle velkomne

Møtestedet har vært klare på at hit er alle velkomne. Noen av dem som bruker stedet er tungt narkomane, noen er alkoholikere, andre er under rehabilitering og andre igjen er fattige utlendinger som kommer til Norge. Tidligere har dette vært mest øst-europeere, men nå ser de også et økende antall som kom-

mer fra Sør-Europa. Flere av disse er afrikanere som har dratt videre nordover på grunn av vanskelige økonomiske tilstander i land som Italia og Spania.

— Selv om gjestene våre har veldig ulik bakgrunn, har de fleste til felles at de strever sosialt. Vår oppgave er å hjelpe dem med dette. Ingen liker å føle seg utenfor samfunnet, så da må vi være et konstruktivt miljø og hjelpe dem til å beherske slike utfordringer. For oss er dette mye lettere enn for dem som for eksempel jobber i NAV. Vi er en kafé. Her har vi tid til å snakke med dem om alt mulig, påpeker Kari Gran, som har ledet Møtestedet siden 2008.

I perioden fra 2009 til 2011 begynte stadig flere fra Romfolket å bruke kafeen. Siden har ikke andelen økt, men de utgjør fremdeles en stor del av gjestene. Derfor har de ansatt en rumensk sosilog som også fungerer som tolk. For denne gruppen er informasjonsbehovet stort. De kjenner ikke reglene i Norge så godt, så da hjelper sosionomen til med å forklare.

Frivillige. Klokka er bare halv tolv, men de frivillige er i full gang med å lage middag. Det er ikke uvanlig at de selger 80–100 middager per dag.

Kafé: Kirkens Bymisjon står bak Møteplassen.
Virksomhetsleder Kari Gran åpner dørene klokka
11.00 alle hverdager.

Kuldeperioden

Når det gjelder den kalde og mørke tida vi nå er inne i, så kommer det ikke nødvendigvis flere gjester til Møtestedet da, men Kari Gran merker en endring i denne tida. De som har et bosted kommer ikke like ofte. De holder seg heller hjemme. Men de som er bostedsløse blir gjerne sittende lengre for å holde varmen. En del sliter også ekstra psykisk på grunn av julehøytiden.

— Vi feirer jul her, men holder ikke åpent på julaften. Da har Kirkens Bymisjon andre tilbud, blant annet Krypten i Domkirken. En del av våre ansatte er der på julaften. I tillegg går noen på Alternativ Jul. Vi holder oppe lille julaften og i romjula. Vi serverer julemat, men komprimerer jula. For mange er dette en tøff tid. Noen har for eksempel barn eller annen familie de ikke får ha kontakt med, forklarer virksomhetslederen.

Videre forteller hun at det fort kan bli kø

utenfor når det er kaldt. De har nemlig et begrenset antall sitteplasser, fra i overkant av 30 til 40. Hvor mange de kan ha her om gangen avhenger av gjestene. Har de en psykotisk gjest som trenger legehjelp må de ha litt mer rom. — Er det veldig kaldt, så hender det jeg spør gjester jeg vet har bopel om å overlate plassen sin etter at de har sittet en stund. Jeg forklarer enkelt at da kan andre få komme inn for å varme seg. Det blir som regel respektert. Ellers er det selvfølgelig tøft å sende folk ut igjen i kulda. Men vi har noen alternativer hvor de kan gå etterpå, litt avhengig av hvem de er.

Kvalitet

I utgangspunktet driver ikke de som jobber på Møteplassen med utdeling av varme klær og soveposer. Dette er mer Frelsesarmeens område. Men kommer det inn en gjest uten sko eller støvler på en kald dag, så har de fottøy å gi bort.

Det hender også de gir bort soveposer, men da krever de å få sette seg litt nærmere inn i gjestens bakgrunn. De må nemlig selv kjøpe dem.

Finansiering av driften skjer ellers stort sett gjennom innsamlende midler fra Kirkens Bymisjon. Når det gjelder maten skal de etter hvert få en tilknytning til den nye Matsentralen, men de kjøper også inn mye. Kvalitet er viktig. Kafégjestene skal få god mat, menyen skal varieres med årstiden, slik som i julen — og gjestene skal kunne klage om det ikke er bra nok.

På den halvtimen Gatelangs har vært på besøk er Møteplassen fylt opp. På kjøkkenet røres det i grytene av de frivillige og ute i selve lokalet går praten løst. Det er en ganske fin høstdag og kulda har ikke satt inn ennå, men den kommer nok snart. Så langt ser imidlertid ingen ut til å bekymre seg for det. Stemningen er god, som på en hvilken som helst vanlig kafé.

Flere menn tar kontakt

Hos Dixi Oslo – ressurscenter for voldtatte – opplever de egentlig ikke at flere tar kontakt i julebordstida. Det er en jevn strøm av henvendelser hele året. I senere tid har imidlertid flere menn tatt kontakt. Ikke nødvendigvis på grunn av flere voldtekter, men fordi flere tør si fra.

Av Anette Haugen

Man skulle kanskje tro at julebordstida der mange er ute på byen, drikker, er tynnkledde og sliter med å få taxi hjem, er høytid for overfallsvoldtekter. Hos Dixi Oslo får de imidlertid det samme spørsmålet om sommeren. Da er mange ute. Er det en risikoperiode? Sannheten er at henvendelsene strømmer jevnt inn, med litt økning når det er ekstra fokus på det i media.

– Den største delen av henvendelser får gjelder overgrep i nære relasjoner. Vi får også en del telefoner fra folk som har blitt utsatt for voldtekt i utlandet. Har det skjedd mange overfallsvoldtekter på kort tid og det er mye omtale i media, øker antall henvendelser fordi folk blir klar over oss, ellers er strømmen jevn, forteller Lisa Arntzen, mediekontakt hos Dixi.

Tør si fra

Den største økningen av henvendelser den siste tiden har kanskje vært fra menn. Hos Dixi tror de ikke dette er fordi

blandede gruppe av kvinner og menn. Det har fungert veldig bra, sier Lisa Arntzen. Generelt, ikke bare når det gjelder menn, har Dixi hatt en økning av henvendelser over tid. Det tror de henger sammen med at de har vært mer synlige. De holder blant annet på med en kampanje, der de går ut til helsestasjoner, skoler, NAV med flere og deler ut brosjyrer og plakater. De ønsker at alle skal vite om at de finnes.

Nyheter og råd

En nyhet i tilbudet til Dixi Oslo er for øvrig at de nå, én gang i måneden, tilbyr veiledning hos lege. Du trenger ingen henvisning, men om du føler det er flaut å gå til fastlegen med visse ting, kan du få veiledning her. En annen nyhet er at de er i ferd med å ansette ny daglig leder.

Ildsjelen Herdis Magerøy, som var gründeren av Dixi Oslo, sluttet tidligere i år. Ivar Westhagen har vært fungerende leder en tid, men nå er de i gang med å ansette en ny. Det er spennende, men tilbudet utad vil det sannsynligvis ikke bli store endringen i.

Til slutt, på spørsmål om hun har noen råd å komme med i forhold til hvordan vi best kan

passe på oss selv når vi skal hjem fra julebordet, sier Lisa Arntzen at her gjelder egentlig bare de samme reglene som ellers:

Ikke gå alene, gå sammen! Ta taxi, ikke pirattaxi. Er du bekymret for å ta taxi alene, sørg for å dra kortet ditt med en gang – da er turen registrert. Må du gå alene, snakk med noen i telefonen og fortell hvor du er.

DIXI Ressurscenter for voldtatte

DIXI arbeider for å hjelpe voldtekts ofre og deres pårørende, spre informasjon om senskader og skadefølger samt drive holdningsskapende arbeid. DIXI tilbyr individuelle samtaler og samtalegrupper for voldtatte og pårørende. DIXI gir også telefonrådgivning på telefon 22 44 40 50. Her får du gratis advokathjelp, de holder temakvelder og foredrag, samt gir opplysning om hjelpeapparatet. Alt er gratis, de har taushetsplikt og det trengs ikke legehenvisning.

Kilde: www.dixi.no

økningen av voldtekter på menn har økt så veldig nå, men det har vært større fokus på det. Noen har stått fram og fortalt sin historie og dermed tør flere si fra.

– Mennene benytter seg av det samme tilbudet som kvinnene. Vi har blant annet gruppeveiledning der vi danner egne grupper med menn om de er mange nok, men stort sett har vi hatt

Stor dag: Statssekretær i Landbruks- og matdepartementet, Erlend Grimstad, sto for den offisielle sløyfe-oppknyttingen da Matsentralen åpnet. (Foto: Steinar Glimsdal).

Mer mat til utdeling

I september ble den nye Matsentralen i Oslo offisielt åpnet. Her kan frivillige organisasjoner – som deler ut mat til vanskeligstilte – hente overskuddsmat fra dagligvarehandelen. Flere av de store butikkjedene og leverandørene er med på laget.

Av Anette Haugen

Etter fire års planlegging, åpnet Matsentralen i Oslo i september i Fretex' lokaler i Ole Deviks vei, akkurat i tide til å bli et ekstra og kjært tilskudd i mørketida. Matsentralen er dimensjonert for å distribuere tusen tonn mat årlig. Bak tiltaket står Kirkens Bymisjon, Frelsesarmeen og Blå Kors. Det er Fretex som drifter sentralen mens næringslivet finansierer den. Idéen om at Matsentralen har bakgrunn i at mens 40 prosent av all maten i verden ender som søppel, ser hjelpeorganisasjonene hver dag det store behovet for utdeling av gratis og næringsrik mat på sine serveringssteder. Så hvordan kunne de gjøre noe med det? Etter fire år er resultatet nå blitt Matsentralen, et konsept som lett bør kunne overføres til andre byer.

Fullverdig overskuddsmat

Tre av de store matvarekjedene og også tre store leverandører har tegnet kontrakt med Matsentralen om å levere mat som nærmer seg frist for utløpsdato. Her understreker daglig leder for Matsentralen, Gjermund Stormoen, at det er snakk om full-

verdig overskuddsmat, der ingen varer har gått ut på siste forfallsdato:

– Begrepet «å gå ut på dato» er variabelt i forhold til hvor du er i næringskjeden. Det er slik at produsenten har 1/6 av holdbarhetsdatoen til rådighet, det samme gjelder grossisten mens butikken har 2/3. Vi har også en avtale med butikkene om at de kan fryse ned varer som har én til to dager igjen av «best før»-datoen, om vi ikke har anledning til å hente akkurat da.

Best på det du kan

Gjermund Stormoen understreker at ingen kan komme hit personlig å hente mat. Litt av tanken er at du skal holde på med det du kan best. De kan logistikken og det å få inn varene, mens de frivillige organisasjonene er flinke på å møte og hjelpe mennesker. De har således per i dag en kundeliste på rundt 100 små og store organisasjoner som henter mat hos dem. På listen står blant annet Møtestedet til Kirkens Bymisjon, Kontaktsenteret til Blå Kors, kafeen til Evangeliesenteret, Slumstasjonen og Fyrlyset til Frelsesarmeen og Maritastiftelsen, for å nevne noen.

– I seg selv er det Matsentralen nå driver med egentlig ikke noe nytt. Matvarekjeder og leverandører har også tidligere bidratt med overskuddsmat til frivillige organisasjoner. Det nye er at vi har formalisert det og utvidet det fra å være enkeltprosjekter til et fast tiltak – som forhåpentligvis bare vil øke i sin popularitet, sier Gjermund Stormoen.

Populært overnat

Overnatting: For 15 kroner natta får fattige tilreisende tak over hodet.
(Foto: Røde Kors)

For bare 15 kroner natten har fattige tilreisende siden i sommer hatt tilbud om tak over hodet i Oslo i regi av Røde Kors og Kirkens Bymisjon. Foreløpig har de fått midler til at tilbudet vil vedvare ut året, men behovet blir garantert ikke mindre i mørke- og kuldetida.

Av Anette Haugen

Ved hjelp av midler bevilget fra Justisdepartementet opprettet Røde

Kors i sommer sammen med Kirkens Bymisjon et akutt overnattingstilbud for fattige tilreisende til Oslo. Den første tiden holdt de til i Tøyenkirken, i Kirkens Bymisjons lokaler. Senere fikk de ytterligere plass i Hausmannsgate, hos Røde Kors, mens de nå har flyttet tilbudet til egne lokaler i Louises gate.

— I Tøyenkirken hadde vi 43 plasser, i Hausmannsgate 50 plasser mens vi nå kan innlosjere så mange som 107 mennesker på et sted, forteller Therese

Koppang, seksjonsleder for oppvekst og kriseomsorg i Røde Kors.

Hun bekrefter at tilbudet har vært godt mottatt og mye brukt, med nærmest fullt belegg helt fra starten. Allerede per midten av september var det registrert 5000 overnattinger av personer fra 60 ulike nasjoner, der 60 prosent av brukerne kommer fra Romania.

Fortsatt behov

Røde Kors sitt engasjement i overnat-

Røde Kors' fem vintervettregler

■ Ull er gull!

Vær forberedt på kalde perioder og juster bekledningen deretter. Kulde kan føre til forfrysning. Ligger den effektive temperaturen på under -10°C, bør man kle seg med varmt og isolerende tøy innerst, og vindtette plagg ytterst – samt være i bevegelse. Glem ikke lue og varmt fottøy!

■ Skal du ut å kjøre, vær rustet mot kulde og dårlig føre.

Vær rustet for bilturer i øde områder og fjelloverganger. Ha med sovepose, mat, drikke og vindtette klær, samt fulladet mobil. Meld fra hvor du kjører!

■ Hører du naboen nyse, gi ham litt ved så han slipper å fryse.

Kulden kan spesielt være en utfordring for eldre, både i forhold til fysiologi og evnen til å mestre kulde, samt bruk av oppvarmingsmuligheter. Ta en ekstra sjekk om naboen har nok varme.

■ Hvis folk er ruset, sørg for at de kommer seg trygt hjem i huset.

Alkohol eller annen rus og kulde er ingen god kombinasjon. Vurderingsevnen nedsettes og symptomer på nedkjøling, med mulige tiltak for å kompensere, ignoreres. Du kan føle deg varm til tross for at du er i en tilstand hvor du faktisk blir raskere nedkjølt (fordi de ytterste blodkarene i huden åpner seg). Pass på hverandre og la ikke rusede personer gå alene hjem.

■ Hvis strømmen blir borte, be en kompis om en ekstra skjorte.

Dersom du ikke har alternative oppvarmings- og kokemuligheter, så allier deg med venner eller slektninger om strømmen av en eller annen grunn skulle bli borte.

tingstilbud

Registrering: Alle som overnatter registreres av Røde Kors. (Foto: Røde Kors)

tingstilbudet gikk ut i midten av oktober, men det blir foreløpig videreført av Kirkens Bymisjon fram til 31.12.13, dog med støtte fra Røde Kors som vil fortsette å drifte registreringen av tilbudet. Hva som skjer etter nyttår er usikkert. Det er ingen tvil om at behovet fremdeles vil være der, ikke minst med tanke på at vi er inne i en mørk og kald årstid. Alt er imidlertid avhengig av hva slags midler de får. Tilbudet har for øvrig vært øremerket tilreisende til Oslo. Det er ikke Oslos egne bostedsløse som har vært målgruppen for dette prosjektet og det er heller ikke de som har kommet.

Andre tiltak i mørketida

Therese Koppang kan videre fortelle at selv om overnattingstilbudet har vært et Osloprosjekt, har de lokale foreningene til Røde Kors ulike prosjekter på gang rundt om i landet.

Larvik Røde Kors har for eksempel de siste årene vært en del av bybildet når julebordtrafikken har vært størst. På

Kuldevakta serverer de varm kaffe og solbærtoddy og de deler ut fleecepledd om noen skulle trenge ekstra varme i vinterkulda. Også i Tromsø har Røde Kors flere år hatt patruljer som går rundt i byen i den travleste julebordperioden.

Andre ting Røde Kors gjør på gateplan, er ikke minst å gå nattevandringer i helgene omtrent på samme måte som Natteravnene. De dekker områder og byer der Natteravnene ikke er.

Eksempler på steder de har vandringer er: Førde, Nittedal, Bjørkelangen, Gol, Hemsedal, Sogndal, Selbu, Steinkjer og Bodø – for å nevne noen.

Therese Koppang understreker at det er ekstra viktig å ha et lavterskeltilbud om vinteren. I et kaldt land som Norge er årstiden vanskelig for mange. Røde Kors har her en enkel anmodning til hele befolkningen. Ta en kikk innom naboen din og se om de har det bra!

Natthjemmet for kvinner

Et annet overnattingstilbud, der utsatte kvinner kan finne varme i kulda – og ellers i året – er Natthjemmet for kvinner i nærheten av Adamstua i Oslo. Det driftes av Kirkens Bymisjon.

Av Anette Haugen

Dette er et akutt overnattingstilbud til kvinner tilknyttet prostitusjon eller rusmiljøet. Hit kan de komme uten henvisning og uten at noen spør. De kan komme om noe vondt har skjedd, om de ikke har noe sted å bo eller om de er i en annen sårbar situasjon.

– Vi har 14 sengeplasser, men i snitt er det vel i overkant av ti kvinner her hver natt. Noen blir én natt, noen inntil 20 netter. Vi er åpent fra klokka 21.00 til 12.00 neste dag. De må ut på dagtid, så det er ikke et varig bostedstilbud. Derfor ser vi egentlig ingen større pågang i mørke- og kuldetida. Da prøver nok mange heller å få et varig overnattingstilbud, sier Gudmund Wisløff, leder av Natthjemmet.

Hjemmet fungerer litt som et krisesenter. Det er bare å banke på døra om du trenger en seng å sove i, en dusj og litt mat. Du får også vasket klær her og om det har hendt noe vondt og du trenger noen å snakke med, blir du tilbudt en samtale. Det er et alternativt tilbud til kvinner som har det litt vanskelig i livet, finansiert av Oslo kommune og Helsedirektoratet.

– Det er et sted for kvinner på kvinners premisser. Her må de selv være aktivt deltakende. Når de blir spurt om å hjelpe til, er det faktisk mange som svarer at det har ingen spurt dem om før, forteller Gudmund Wisløff.

Verden er ikke i

Vi kan snakke om at ingen burde sove ute og forby overnatting i parker så mye vi vil, men sannheten er at folk lever der ute. Livet ble ikke som forventet. For Frelsesarmeen er det viktig å være til stede der folk er og hjelpe dem med hjertevarme, mat og varme klær.

Av Anette Haugen

— Jeg koser meg ute, der prater jeg med folk og hører på deres historie. Jeg var nylig på Elvelangs langs Akerselva. Det er et utrolig arrangement, der vi deltok og var ute med bussen vår. De rusavhengige hadde selv bidratt med å lage

sitt eget tre på Grünerløkka, forteller Knut Haugsvær engasjert. Han er major i Frelsesarmeen og leder for rusomsorgen i Norge.

Gatelangs møter lederen i lokalene deres i Grønlandsleiret. Han siterer Frelsesarmeens klare motto: «Vi skal være varmt og engasjert til stede der folk er.» Det har de vært i 125 år nå. En av markeringene for 125 årsjubileet blir at de skal være til stede i 125 timer i strekk i et telt på Youngstorget i Oslo fra 11.–15. desember.

— Da skal det være døgnåpent i 125 timer. Vi vil servere mat, vafler og kaffe. Vi skal ha gode stoler der alle som vil kan stikke innom og slappe av. Det skal

arrangeres konserter, vi skal ha boklansering og julekrybbe. Dette er jo midt i julebordstida, så vi håper å være et velkomment sted der folk kan stikke innom, varme og hygge seg, sier Haugsvær.

Suppebussen

Om vinteren er ekstra krevende, er Frelsesarmeen ute året rundt for alle som trenger dem på gateplan. I Oslo har de sin populære suppebuss, som står utenfor Oslo S tirsdag, onsdag og torsdag fra 23.00 til 04.00 om natta. Mandag driver de oppsøkende virksomhet med bussen der folk er, slik som under broer og andre steder. Det hender også de kjører rundt fredager.

Varme: Frelsesarmeen stiller opp med både varm mat, et varmt sted å være og hjertevarme til alle som trenger. (Foto: Ranveig Nordgaard)

— De fleste som besøker bussen er utlendinger. Kanskje er 10–15 prosent norske. For de norske finnes det alltid et tilbud om overnatting. Noen har også bopel, men kanskje er ikke livet slik akkurat nå at de kom seg hjem. Da prøver vi å hjelpe dem så de ikke blir værende ute. De fattige utlendingene har imidlertid ikke de samme tilbudene, forklarer Haugsvær. Han understreker at det ikke bare er rumenere som kommer til dem. Det er polakker og afrikanere — og de ser også et stadig økende antall sør-europeere som kommer på bakgrunn av den vanskelige økonomien der nede. Det kan være spanjoler eller italienere som har

Suppebussen: Mange har hatt glede av Frelsesarmeens suppebuss en sen nattetide. (Foto: Kjell Hakon Larsen)

spart opp litt penger, men så får de ikke jobb og de har heller ikke penger til å reise hjem igjen.

I julebordstida får suppebussen i tillegg besøk av et ganske annet publikum. Det er kaldt, det er mye folk på byen, vanskelig å få taxi hjem og mange er fulle og tynnkledde.

— Disse er faktisk i en mye farligere situasjon enn de som er vant med å være ute i kulda. Derfor er det viktig å hjelpe alle som har behov akkurat der og da, fastslår majoren.

Andre møtesteder

I tillegg til suppebussen har Frelsesarmeen faste møteplasser i flere byer. Det er steder der du kan komme om du trenger mat, klær, varme, en dusj, et toalett eller kanskje en ny sovepose. Fyrlyset i Oslo er et slikt møtested. De holder åpent hver dag uten lørdag. På dagtid er det de rusavhengiges møtested og tre ukekvelder er det åpent for de utenlandske som trenger dem. Når det er kaldere enn minus ti grader, har Frelsesarmeen i Oslo i samarbeid med kommunen også holdt åpent det de kaller nattherberget. I år har Blå Kors og Kirkens Bymisjon fram til nyttår sitt tilbud til utlendinger som trenger et sted å sove, men de åpner likevel nattherberget hvis de blir bedt om det. Tilsvarende overnattingstilbud finnes også blant annet i Stavanger, Trondheim og Drammen.

Sårbar tid

Julehøytiden er en ekstra sårbar tid for mange. Frelsesarmeen setter derfor veldig stor pris på folks giverglede i denne tiden. Hvert år fra begynnelsen av

Trives ute: Knut Haugsvær er major i Frelsesarmeen og leder for rusomsorgen i Norge og Færøyene. Han er ganske klar på at det ikke hjelper hvordan politikerne mener verden burde se ut. Verden er ikke ideell. Det må vi leve med. (Foto: Anette Haugen)

desember setter de ut sine kjente julegryter, der folk er rausere til å gi penger. Dette kommer mange til glede. Her er det snakk om alt fra gaver til fattige barn og hjelp til enslige som kanskje har mistet eller er skilt fra sine kjære og feirer jula alene for første gang. Suppebussen er også ute på kvelden julaften og mange av Frelsesarmeens institusjoner har sine egne arrangementer. De opplever at folk er rausere med å ville hjelpe til i høytiden. Det er kjempefint, men her vil Haugsvær gjerne få minne oss om en ting:

— Det er flott at folk er rausere i jula, men vi skal ikke glemme at når julehøytiden er over blir det lett stille. Folk er ensomme etterpå også. Og vi har andre høytider, slik som påsken, som nesten varer enda lenger. Derfor, har folk virkelig lyst til å hjelpe, kan det være vel så fint å strekke ut en arm i tiden etterpå. Det er et stort behov der ute året rundt.

Store forventninger

Frivillighet Norge har store forventninger til den nye regjeringen, ikke minst på bakgrunn av innspill de borgerlige partiene har kommet med både under valgkampen og etter at valgseieren var sikret.

Av Anette Haugen

– Vi føler at de lytter til oss. Derfor har vi store forventninger til at de vil bake inn vår regjeringserklæring i sitt endelige forslag, sier Birgitte Brekke, generalsekretær i Frivillighet Norge. Årsaken til at hun er så positiv henger ikke minst sammen med et felles utspill Høyre, FrP, Venstre og Krf kom med da de besøkte Arendal under valgkampen. Noe av det de fire sa at de ønsket å gjøre for frivilligheten da var:

- Gi full momskompensasjon til de frivillige organisasjonene.
- Å utvide de økonomiske rammene for skattefradrag på gaver til frivillige organisasjoner.
- Å gi herreløs arv til frivillige organisasjoner.
- Forbedre og forenkle dialogen

Optimist: Generalsekretær i Frivillighet Norge, Birgitte Brekke, har store forventninger til den nye regjeringen. (Foto: Plan Norge)

mellem det offentlige og de frivillige.

- Forbedre frivillighetspolitikken.

Samarbeidsavtalen

Også i samarbeidsavtalen mellom de borgerlige partiene som ble signert 30. september, omtales frivilligheten. Der var det inkludert et eget punkt som lover at det skal bli økt skattefradrag for gaver og at byråkratiet overfor frivillige organisasjoner skal reduseres. I etterkant har Frivillighet Norge, sammen med flere frivillige organisasjoner, møtt opp utenfor Stortinget og overrakt politikerne en egen frivillighetskalender. Det er for å minne alle på Stortinget om hvor viktig det frivillige arbeidet er for Norge, gi dem en del oppfordringer og for å minne regjeringspartiene spesielt om løftene deres. Natteravnene var også med på denne overrekkelsen i oktober.

«Vår regjeringserklæring» som Birgitte Brekke viser til over, er for øvrig en egen regjeringserklæring Frivillighet Norge har laget. På neste side kan du lese den i sin helhet og også se hva frivillighetsnorge.no selv skriver på sin nettsider i denne forbindelsen.

er til ny regjering

Frivillighetens regjeringserklæring

Frivillighet Norge foreslår et kapittel om frivillighet til den kommende regjeringserklæringen. Valget 2013 er avgjort og Frivillighet Norge takker de rødgrønne for samarbeidet og for innføringen av momskompensasjon. Samtidig mener vi det finnes nok frivillighetspolitiske utfordringer å ta tak i for den nye regjeringen.

– I valgkampen har alle partiene etterlyst at frivilligheten skal vokse og utvikle seg videre. Nå er det viktig at å ta med organisasjonene på råd, slik at vi får en frivillighetspolitikk på frivillighetens egne premisser, sier generalsekretær Birgitte Brekke.

Frivillighet Norge ønsker en tett dialog med regjeringen om frivillighetspolitikken de neste fire årene. En aktiv frivillighetspolitikk må bidra til vekst i de frivillige organisasjonene og til en høy frivillig deltakelse i befolkningen. – Vi forventer at regjeringen vil føre en aktiv frivillighetspolitikk og at det nye Stortinget vil sørge for enda mer og bedre frivillighet. De frivillige aktørene er sentrale supplement og alternativ til offentlige tilbud, samtidig som de er viktige møteplasser og talerør for store og små over hele landet, sier Brekke. Uten frivillighet stopper Norge. Hele 79 pro-

sent av befolkningen er medlem i en frivillig organisasjon. Det viser et stort engasjement for frivillig arbeid, noe den nye regjeringen må ta hensyn til. Her er vårt forslag til kapittel om frivillighet i den nye regjeringserklæringen.

Mer og bedre frivillighet

Frivillighet er en av våre største verdier som samfunn. Frivillige organisasjoner gjør stor innsats, bidrar til samfunnsdeltakelse og er en viktig premisseleverandør i utviklingen av samfunnet. Mange offentlige institusjoner, bærende ideer, verdier og arbeidsmetoder i samfunnet har røtter i frivillig sektor. Et mangfold av uavhengige frivillige organisasjoner er avgjørende for et levende demokrati og for at frivilligheten fortsatt skal fylle rollen som innovatører og som alternativ og supplement til offentlige tjenester.

Regjeringen skal føre en aktiv frivillighetspolitikk som skal stimulere til vekst i de frivillige organisasjonene og til høy frivillig deltakelse i befolkningen. Regjeringen vil sørge for at frivilligheten sikres forutsigbare og rettferdige vilkår i offentlige støtteordninger og regelverk, uten at det kommer i konflikt med organisasjonenes formål eller egenart.

Slik mener Frivillighet Norge at regjeringserklæringen bør se ut:

Regjeringen vil

- Etablere en prinsipperklæring for samspill med de frivillige organisasjonene slik at organisasjonene skal møte de samme holdningene, rutinene, definisjonene og kravene i hele staten.
- Forenkle dialog og samarbeid mellom staten og organisasjonene, blant annet gjennom å ferdigstille Frivillighetsregisteret og ta det i bruk som forenklingsskjema i støtteordninger.
- Endre beløpsgrensene for skattefradrag for gaver til frivillige organisasjoner til 100 000 kr for bedrifter og 20 000 kr for privatpersoner.
- Etablere en robust ordning som refunderer all moms organisasjonene betaler på innkjøp til den frivillige virksomheten.
- Øke andelen driftsstøtte av den totale statsstøtten som ytes til frivillige organisasjoner, og ta organisasjonene med på utformingen av alle nye prosjektstøtteordninger.
- Videreutvikle satellittregnskapet for frivillig sektor og etablere et forskningsprogram for å øke kunnskapen om hva som bidrar til deltakelse, og om effekten av organisasjonenes arbeid i samfunnet.

Kilde: www.frivillignorge.no.

Her kan du også lese mer om Frivillighet Norges virke.

Ut i natten: Frivillige faddervakter fra NLA og fadderleder Maria Kristin Larsen fra NLA avd. Breistein. (Foto: Privat)

Studentfaddere gikk natteravn

For å trygge bybildet for nye studenter, gikk fem studentorganisasjoner i Bergen sammen om å gå natteravn da de arrangerte fadderuke ved studiestart. Det ble en positiv opplevelse som de håper vil bli ført videre.

Av Anette Haugen

Etter en voldtekstsituasjon og en del kritikk under studentenes fadderuke i fjor høst, ble fem av studentorganisasjone-

ne i Bergen, HiB, UiB, BI, NLA og NHH, enige om noen tiltak foran årets fadderuke, slik at de nye studentene skulle føle seg trygge på sitt nye hjemsted. Resultatet ble blant annet at 140 deltagere/faddere, fordelt på 25–30 stykker daglig, stilte opp som faddervakt fra klokka 22.00 til 03.00 mandag til lørdag under hele fadderuka i slutten av august. De fikk sponset egne refleksveste-

munisere. I løpet av uka fulgte de hjem flere som ikke fant veien eller ikke følte seg trygge og holdt kontakten med andre på telefon til de var hjemme.

Gode tilbakemeldinger

– Det har vært holdt et evalueringsmøte i ettertid og vi er veldig fornøyd med tiltaket. Vi har også fått veldig mange gode tilbakemeldinger fra ulike etater. Vi hadde dessuten både i forkant og underveis et godt samarbeid med politiet, forteller Åse Myhre, som har vært fadderkoordinator ved Høgskolen i Bergen, et av studiestedene som var med på prosjektet.

Åse Myhre var ikke selv med på evalueringsmøtet, men hun sier at hun absolutt vil anbefale Høgskolen og de andre studiestedene i Bergen å fortsette med prosjektet. Det var en positiv opplevelse både for fadderne som stilte opp og for de nye studentene som ble loset trygt hjem på sitt nye studiested.

Natteravnenes tips for en tryggere og hyggelig bytur:

- Hold sammen – pass på hverandre og ikke la noen være alene.
- Planlegg hjemreisen: Sjekk busstider, ha reservepenger til drosje og ha en god backup-plan (for eksempel overnattingsmuligheter hos venner, avtalt hjemkjøring, ha strøm på mobiltelefonen).
- Unngå mørke og lite trafikkerte områder. Velger du å gå hjem, gå i opplyste og befolkede gater.

Trenger du noen å snakke med?

Alle har behov for svar på sine spørsmål, men det er ikke alltid lett å spørre noen du kjenner. Det finnes flere telefon-tjenester og nettsider hvor du kan finne god informasjon og hvor du har mulighet til å stille anonyme spørsmål. Disse sidene kan også være til hjelp for foreldre og andre voksne som lurer på hva de unge er opptatt av.

Barneombudet 22 99 39 50

Svarer på alle type spørsmål fra barn og unge under 18 år.
Tlf: Man–fre kl. 09–15.
Nettjenesten: Klar melding eller Facebook. www.barneombudet.no

Barnevakten.no

Hjelper foreldre til å delta aktivt i barnas mediehverdag gjennom å formidle nyansert informasjon, gode råd og nyttige verktøy.
www.barnevakten.no

Redd Barna

Gir informasjon om nettvett, barn og overgrep, barnefattigdom, asyl- og flyktningebarn, barns rettigheter mm.
www.reddbarna.no

Alarmtelefon for barn og unge 116 111

Gratis nødtelefon for barn og unge. Holder åpent når barneverntjenesten er stengt.
Man–fre kl. 15–08. Helgene:
Døgnåpent. www.116111.no

Amathea 815 32 005

Tilbyr gratis samtaler og rådgivning om alt som har med graviditet å gjøre.
Åpent: Man–fre kl. 08–20.
www.amathea.no

Røde Kors-telefonen for barn og unge 800 333 21

For alle under 18 år som trenger en voksen å snakke med.
Tlf: Man–fre kl. 14–20.
Chat: Tirs–tors kl. 17–20.
www.korspahalsen.no

Dopingtelefonen 800 50 200

Gratis og anonym informasjonstjeneste for alle med spørsmål om doping.
Åpent: Man–fre kl. 09–15.
www.dopingtelefonen.no

Kirkens SOS 815 33 300

Gratis krisetelefon for alle som trenger noen å snakke med, uansett hva det er.
Tlf: Døgnåpent. Chat: man–tors kl. 18.30–22.30. www.kirkens-sos.no

Medietilsynet

Gir informasjon og tips om alt rundt barn og medier, dataspill, trygg nettbruk, digital mobbing, personvern mm.
www.medietilsynet.no

Ung.no

Informasjons- og diskusjonskanal drevet av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.
Gir svar på alt du lurer på, har egen spørreside. www.ung.no

Klara Klok

Informasjonstjeneste om helse, forhold og familie, rusmidler og seksualitet, med primærmålgruppe unge i alder 10–30 år. Har egen spørreside. www.klara-klok.no

Ungdomstelefonen 810 00 277

Unge svarer unge på spørsmål om seksualitet, legning og identitet.
Åpent: Søn–fre kl. 18–22.
www.ungdomstelefonen.no

RUSTelefonen 08588

Svarer og gir råd på alt rundt rusproblematikk. Du kan være helt anonym. Tlf: Man–søn kl. 11–19.
Chat: Man–fre kl. 14–17.
www.rustelefonen.no

Telefon for incest- og seksuelt misbrukte 800 57 000

Gratis hjelpetelefon for incest- og seksuelt misbrukte i alle aldre og av begge kjønn.
Døgnåpent.
www.incest80057000.no

Bekymringstelefonen voksne for barn 810 03 940

For voksne som har bekymringer eller spørsmål rundt barn og unge.
Tlf: Man–fre kl. 09.30–14.30.
Nettjeneste: Døgnet rundt.
www.bekymring.no

Er ønsket av ungdommen

De har ikke et eneste utested og som regel er det stille i gatene, likevel stiller Natteravnene i Sørumsand opp hver eneste fredag. Noe av det som holder motivasjonen oppe, er at så mange ungdommer har sagt klart i fra at de er ønsket i gatebildet om kvelden.

Tekst og foto: Anette Haugen

Det er en mørk fredagskveld i oktober at Gatelangs besøker Natteravnene i Sørumsand, administrasjonssenteret i Sørum kommune i Akershus. Vi møtes i lokalene til Sørum Frivilligsentral. Vanligvis starter de vandringen klokka 21.00 og går fram til siste tog har kommet inn i 00.30-tia. I dag møtes vi imidlertid litt før for en prat og en pizzabit. Normalt er de tre-fire natteravnere som går sammen, men i dag er det seks som har møtt opp, inkludert daglig leder for Sørum Frivilligsentral. Alle som er her i kveld er erfarne natteravnere med alt fra fire til ti år med vandring bak seg – og alle startet opp da de hadde barn på ungdomsskolen. Flere av dem har det

fremdeles, andre har fortsatt å gå etterpå.

Nye ting på gang

Praten går løst rundt bordet, og de forteller at de har hatt aktive natteravnere i Sørum siden 1990-tallet. Et eget styre og noen ildsjeler har driftet det hele. Nå er det imidlertid noen endringer på gang. Sørum Frivilligsentral er trukket inn for å avlaste ildsjelene litt. Det er nemlig ikke alltid like lett å få inn nye, så da er det positivt å ha Frivilligsentralen i ryggen.

Blant endringene som dermed skjer i disse dager, er at de får et nytt møtested i Frivilligsentralens lokaler og at de har begynt å bruke gule vester med natteravn-symbolet. Tidligere har de bare lagret utstyret i kjelleren på en bensinstasjon. De planlegger også å endre litt på vandringsruten for å gå mer innom boligområder der ungdommen kan ha fest.

Andre nyheter som er på gang er at de har kontaktet ulike MC-klubber for å høre om de kan være villig til å kjøre natteravn om våren og sommeren. En klubb har så langt sagt ja, andre har vist interesse. Dette vil starte opp til våren, sannsynligvis på lørdager, siden det er ytre ønske om å ha natteravnere ute da også.

– En annen ting vi har lansert er det vi kaller venne-vandring. Det er allerede noen som har meldt seg. Tanken er at du får med deg en venn eller to til å gå en tur i gatene om kvelden. Da kan du ta igjen den skravlingen du ellers ikke får tid til. I utgangspunktet er det bare snakk om én tur, men du må selvsagt gjerne ta flere, sier Mette Flaen, leder av Sørum Frivilligsentral.

Natteravnene på Sørum

- Har eksistert siden 1990-tallet.
- Tidligere organisert med eget styre og to grupper, én i Sørum og én i Frogn.
- Nå har de fått base i Sørum Frivilligsentral.
- Går hver fredag fra kl. 21.00-00.30.
- Er også i gang med å organisere MC-ravning og venne-vandring på lørdager.
- Kontaktperson er Mette H. Flaen, Sørum Frivilligsentral.
- Tlf: 61 69 99 00
Epost: post@sorum.frivilligsentral.no

Togstasjonen: Natteravnene i Sørum er stadig innom togstasjonen for å sjekke om det skjer noe der – eller om noen trenger assistanse når de kommer hjem fra byen.

Sosialt: Å gå natteravn er både trivelig og sosialt, mener fra venstre: Daglig leder i Sørumsand Frivilligsentral Mette Flaen, Marianne Ligner, Tore Petter Hellerud, Ivar Braathen og Line Lea Moe-Grov. Ruth Randby Kristensen kom senere og var med på vandringen.

Rekruttering

Natteravnene i Sørumsand rekrutterer i stor grad foreldre fra ungdomsskolen, der de er innom og holder separate informasjonsmøter for foreldre og elever. Interesserte melder seg, får opplæring og så binder du deg i utgangspunktet for to vandringer i året. De har for tiden i overkant av 50 på lista som alternerer. Passer ikke datoen du får oppgitt, bytter du internt.

— I tillegg kommer det forespørsler om å stille på spesielle arrangementer, slik som russearrangementer om våren. Dette melder vi oss til ved siden av. Vi hadde for eksempel et stort russetreff på over 1000 russ fra hele Romerike her. Da var faktisk Røde Kors inne i bildet og spurte om vi hadde bil og kunne kjøre hjem en døddrukken person, forteller Ivar Braathen.

De kan videre fortelle at de egentlig har hatt to separate natteravngrupper i Sørumsand. Kommunen strekker seg ganske langt, slik at det har vært en egen gruppe i Frogner. Den har ligget nede en stund, men rekrutteringen er på ny i gang, slik at den skal være i drift igjen nå.

— Når du har konfirmanter er du pålagt å ha vakt på SCHMUCK, ungdomsklubben i regi av menighetshuset. Slik burde det egentlig være når du har barn på ungdomsskolen også. Å gå natteravn et par ganger i året burde føles like naturlig som å bake en kake på 17. mai, sier Tore Petter Hellerud, med bifall fra de andre.

De trekker også fram at natteravnning ikke bare gir trygghet for ungdommen. En fra seniordansen fortalte om overfall. Å melde seg som natteravn gir slik sett en sikkerhet for alle. Noe annet de følger med på er at det foregår svært velorganiserte sykkeltyverier med utenlandsk registrerte biler i nabolaget. De holder seg nok litt unna når Natteravnene er ute.

God kontakt

Natteravnene i Sørumsand har svært god kontakt med ungdommen. Det merkes ikke minst når vi er ute på runden. Når vi stikker innom ungdomsklubben, smiler og hilser alle på oss — og flere slår av en prat. En fredelig ungdomsgjeng vi går forbi på gata, reagerer nesten på at vi ikke stopper. De vil gjerne slå av en prat, så da gjør vi det.

— Jeg er ute på ungdomsskolene og snakker med mange av dem. Det har kommet sterke tilbakemeldinger om at de vil at vi skal være enda mer synlige og ute oftere. Flere har også lurt på hvor de kan finne oss om det er noe. Derfor lurte vi litt på å opprette et eget kontaktnummer der de kan nå oss, forteller ildsjelen Line Lea Moe-Grov. Det er også på bakgrunn av ønsker fra ungdommen at de vurderer å legge litt om på ruten, slik at de også beveger seg litt mer inn i boligområdene. Ruta de ellers følger går blant annet innom den videregående skolen, ungdomsklubben, idrettsbanen og brygga om sommeren. Snart får de også en ny skatepark, så

da regner de med at det vil være en del ungdom der.

Som andre steder

Togstasjonen er et annet sted de er innom flere ganger i løpet av kvelden. Ikke minst prøver de å være der når det siste toget kommer inn. De forteller at de har hørt at det «deales» dop på stasjonen når det stopper. Kjøpt og uten at noen nesten merker det. Ingen av dem har sett det selv, men taxi-holdeplassen er på andre siden og det er sjåfører som forteller om det.

Selv om Natteravnene selv sjelden opplever alvorlige ting, er lensmannen klar på at Sørumsand er verken bedre eller verre enn andre tettsteder i fylket når det gjelder slike ting.

— Vi har truffet på ungdom som har vært døddrukken og som har spydd. Det har sikkert også vært litt dop, men stort sett er de flinke til å ta vare på hverandre. Vi observerer og etter kort tid kommer det gjerne noen og kjører dem hjem, forteller Ivar Braathen.

Natteravnene forteller også at de ser at ungdommen har fått en helt annen holdning til dem nå enn tidligere. Da ble de ansett litt som et «foreldre-politi». Både på grunn av god informasjon og kanskje også skriverier i media, skjønner de fleste nå hvilken rolle Natteravnene har. De sladrer ikke, de har taushetsplikt og er der for å hjelpe.

— Jeg husker en ungdom på kanskje 16 som litt eplekjekk holdt fram en ølflaske og spurte hva jeg gjorde om jeg så ham drikke. Da svarte jeg: «Ingenting. Det har jeg ikke lov til. Men om du blir full og ikke kommer deg hjem, da skal jeg hjelpe deg.» Han ble stille og fikk en litt annen holdning da, forteller Tore Petter Hellerud.

Hyggelig og sosialt

Ved å ta en runde rundt bordet på hvorfor de har valgt å gå natteravn, er det mye samme tankegang å spore. Det er hyggelig og sosialt, du treffer folk du sjelden møter ellers og selvfølgelig føler du litt at du gjør en god gjerning. Noe offer føler ingen av dem at det er. Det er tross alt snakk om et par kvelder i året!

God kontakt: En tur innom SCHMUCK for å snakke med ungdommen er obligatorisk og hyggelig.

Nye vester: Natteravnene i Sørum har fått nye vester og synes nå enda bedre på gata.

De har selv ungdom og er i beredskap uansett.

— I og med at det er så stille, kan det gå litt på motivasjonen, ikke minst på kalde kvelder. Er det virkelig bruk for oss? Men så spiller det selvfølgelig sterkt inn at ungdommen ønsker oss der ute og at det kanskje er nettopp fordi vi er der at ingenting skjer, sier Marianne Lingner, som går natteravn på sitt sjettede år og ble rekruttert gjennom ungdomsskolen. De andre begynte også da barna deres startet på ungdomsskolen, noen på bakgrunn av informasjonsmøter, andre hadde bestemt seg på forhånd. Å kjenne miljøet barna dine snart vil vanke i, vil aldri være feil. På bakgrunn av dette

vurderer de nå også å begynne å rekruttere foreldre alt fra sjuende klasse. De har vært på en skole og en annen rektor er veldig positiv.

Klokka nærmer seg 21.00 og det er på tide å ta på de gule vestene. Det er første gang de tas i bruk, så det blir litt prøving før vi er klare. Togstasjonen, ungdomsklubben, idrettsbanen og den videregående skole besøkes på første runde. Alt er stille, men både voksne og ungdom hilser og uttrykker stor glede over å se Natteravnene. Sannsynligvis blir det like stille hele kvelden, men det er slik det skal være. Med Natteravnene ute skal du føle deg trygg uansett.

En plikt: Arifi Ali mener vi alle har en plikt til å bidra i samfunnet. En fin måte er å gå natteravn.

Engasjert natteravn

— Vi mennesker har en plikt til å bidra med å passe på andre også, ikke bare på våre egne. Å gå natteravn er en fin måte å være aktiv i samfunnet på, sier Arifi Ali, engasjert åttebarnsmor med somalisk bakgrunn.

Tekst og foto: Anette Haugen

Alle Arifi Alis åtte barn har vokst opp på Tøyen, der familien fremdeles bor. Barna er nå i alderen 7–23 år og de to eldste har flyttet hjemmefra. Det var da en av sønnene for sju–åtte år siden gikk på Hasle ungdomsskole at hun først ble kjent med Natteravnene.

— Politiet, Utekontakten og Natteravnene besøkte skolen sammen og informerte oss om hva som skjedde i nærområdet der barna våre vokste opp og om hvordan vi kunne være med på å gjøre nabolaget trygt. Da tenkte jeg med en gang at dette passer meg. Jeg har barn selv og slik kan jeg passe på både mine egne og andres barn, forteller åttebarnsmoren.

Ivrig og nysgjerrig

I og med at mannen til Arifi Ali den gang studerte på dagtid, men var hjemme om kvelden og kunne passe barna, følte hun at det å gå natteravn var en fin anledning til å komme seg ut, få litt frisk luft og samtidig bli kjent med nærmiljøet.

— Jeg er ivrig og nysgjerrig og ville gjerne finne ut hvordan ungdommen i nabolaget har det om kvelden. Hva gjør de og hvor går de? Jeg har lært veldig mye av å gå natteravn og går gjerne to–tre ganger i måneden, forteller hun.

En periode nå har det imidlertid vært et opphold i natteravningen i nærmiljøet. Årsaken er et innbrudd som gjorde at de ikke lenger kunne holde til i sine tidligere lokaler. Men de har god dialog med Frivillighetssentralen og venter på å få komme i gang igjen ganske snart.

Bredt engasjement

Da Arifi Ali begynte å gå natteravn var hun allerede dypt engasjert i Tøyen mødregruppe, en gruppe med somaliske mødre som møtes jevnlig for å støtte og gi hverandre råd i hverdagen. Flere av de andre mødrene her har også vært med på å gå natteravn. Ellers er noe av det fine med å gå natteravn at du blir kjent med andre foreldre med helt forskjellig bakgrunn.

— Du blir kjent på tvers av bakgrunn og kultur. Det er fint og lærerikt. Fordi de kjente til mitt engasjement ble jeg i år også spurt om å være med i Tøyeninitiativet, som på sett og vis jobber for noe av det samme som Natteravnene, nemlig at Tøyen skal bli et trygt og godt sted å vokse opp, forteller den engasjerte natteravnen.

Hun vil gjerne få oppfordre alle til å engasjere seg i sitt lokalmiljø og da svært gjerne som natteravn. Vi må rett og slett bry oss om hverandre. Åttebarnsmoren ser samtidig hvilken effekt engasjementet hennes har i det daglige. Når hun nå møter ungdom ute på gaten kjenner mange henne igjen og de vet at hun og flere av mødrene er ute og passer på for at de skal ha det trygt.

Gatelangs dykker ned i arkivet og presenterer artikler som sto på trykk ti år tilbake i tid, den gang bladet het «Respekt». Artikkelen under er hentet fra det fjerde bladet som ble utgitt, nr. 3 i desember 2003. Første nummer kom ut i juni 2002.

Sendte ut brosjyre med julebordvettregler

Natteravnenes julebordvettregler har vært presentert i bladet hvert år etter at de ble laget. I 2003 sendte Natteravnene i tillegg ut en egen brosjyre til en rekke bedrifter.

Julebordvettreglene maner til fest med måte:

Still forberedt til julebordet

Natteravnenes julebordvettregler maner norske julebordsgjæere til omtanke og respekt i en hektisk ferjetid. Julebordvettreglene, som i år har gått ut til en rekke bedrifter i Osloområdet, er myntet på alle som skal på julebord, men med et særskilt fokus på bedriftens arrangøransvar.

– Når bedriftene inviterer til julebord, tar de også på seg et arrangøransvar. Akkurat som landets serveringssteder er ansvarlige for å holde orden og overstadige berusede ute, er bedriftene ansvarlige for sine

– Vi er ute på byen hver helg, det er absolutt ingen skam å lytte til erfarne nattfolk, sier Norbom.

Kødvendig

Natteravnene erfarer at bybildet andre

Julebordvettregler

Råd til juleborddeltakere:

1. Meld fra til familie og kolleger hvor du går.
2. Vis respekt for andres vaner, tradisjoner og personlige ønsker.
3. Lytt til erfarne julebordgåere.
4. Vær rustet mot uventede episoder og sjenerøse økevittglass, selv på korte turer.
5. Gå ikke alene, allier deg med kolleger og sørg for egen transport hjem.
6. Dra i tide, det er absolutt ingen skam å snu.
7. Spar krefter, vent med fugledansen til et selskap av mer privat karakter.
8. Legg deg inn på hotell om nødvendig, men la sekretæren få sitt eget rom.

Råd til sjefen:

1. Sørg for transport for medarbeiderne, både til og fra julebordet.
2. Involver medarbeiderne i julebordsplanene, da tar de større ansvar for at arrangementet skal bli vellykket.
3. Gå foran som et godt eksempel. Det er mange fornuftige nivåer mellom festbrems og bajas.
4. Vær forberedt på at noen ønsker å ta opp personalpolitikk, lederstil og organisatoriske problemer utover kvelden.
Pust dypt, hold deg rolig og avtal et møte med vedkommende første arbeidsdag etter julebordet for å snakke under roligere forhold.
5. Dersom du inviterer ektefeller og partnere, vær obs på at de kjenner mange av frustrasjonsområdene på arbeidsplassen og kan komme til å vurdere å ta opp disse med deg på kona eller mannens vegne.
6. Begrens tilgangen til gratis drikke
– selvbetalte drinker er ofte tyngre å svelge.
7. Selskapsleker og aktiviteter begrenser alkoholkonsumet, og setter en fortreffelig stemning på kalaset.

Gi barna adgang til å klage

Barnekonvensjonen er den eneste av alle FNs konvensjoner som ikke har en innebygd klagemekanisme.

Visste du at dersom du opplever at dine rettigheter fastsatt av FNs barnekonvensjon blir brutt, har du i dag ingen mulighet til å klage? Det samme skjer dersom en jente i Liberia blir slått eller en gutt i Bangladesh ikke får rett til utdanning. Barnekonvensjonen er i dag den eneste av alle FNs konvensjoner hvor man ikke har denne klagemekanismen, men man har i lang tid forsøkt å få til en endring.

I januar 2012 ble en slik mulighet, en såkalt tilleggsprotokoll til Barnekonvensjonen, åpnet for ratifisering i FN. Minst ti FN-land må godkjenne denne klageretten før den kan tre i kraft, men frem til i dag har bare fire land gjort dette. Norge er ikke blant disse.

Feil signaler

Vi som har vokst opp i Norge har trolig ikke opplevd brudd på Barnekonvensjonen og trenger da ikke klage, men dette er ikke en innstilling vi

kan ha til verden rundt oss. Hva med alle jentene og guttene som daglig opplever rettighetsbrudd?

Norge er et foregangsland innen mennesker- og barnrettigheter. Vi har forpliktet oss til å jobbe for barns rettigheter globalt. At vi i Norge, verdens fredsfredsland, ikke har gitt barn verden over denne muligheten til å si ifra, sender totalt feil signaler. Dersom ikke vi ratifiserer, hvem skal da gjøre det?

Norge har ingenting å tape

Dette er jeg sikker på at mange statsledere har tenkt. Likevel har den norske Regjeringen somlet veldig med konsekvensutredning og betenkeligheter rundt denne klagemekanismen. Argumentene mot var vage, men det ble lagt vekt på at det kunne begrense Norges handlingsrom. Dette er grunnen til at verdens barn trenger et talerør. Konsekvensutredningene til Regjeringen har vist alt URO Plan Norge har sagt siden tilleggsprotokollen ble lansert: Norge har ingenting å tape på en styrking av barns rettigheter på denne måten – snarere tvert i mot. Det at sta-

ten har brukt så lang tid på å bestemme seg, bidrar til at barns rettigheter svekkes internasjonalt – særlig i land hvor barn sårt trenger denne muligheten.

Ny statsminister må ratifisere

Barn trenger en stemme når staten bryter deres rett til å gå på skole, få helse-tjenester og beskyttelse mot vold og overgrep. Det er disse barna Norge må kjempe for.

Plan Norges ungdomsgruppe UROs oppfordring til den nye statsministeren er å ratifisere klagemekanismen til barnekonvensjonen, nå! Kanskje ikke for oss selv, men for alle dem som trenger den mer enn oss.

Innlegget er skrevet av Vibeke Bergstad Larsen (18), juniorrådgiver i Plan Norge. Innlegget sto første gang på trykk i Aftenposten (Si ;D) 19. september 2013.

Middag til familien for
UNDER
HUNDRELAPPEN
REMA 1000

NORSKE KLASSIKERE

I SAMARBEID MED BOCUSE D'OR NORGE

PRESENTERT AV
**CHARLES TJESSEN,
TERJE NESS OG
ODD IVAR SOLVOLD**

Terjes betasuppe

Middag til 4*

85⁰⁰

UNDER KR 22,- PR. PERSON

Odd Ivars kjøttkaker

Middag til 4*
99⁰⁰

Charles' plukkfish

Middag til 4*
99⁰⁰

Odd Ivars lys lapskaus

Middag til 4*
97⁰⁰

Terjes vossakorv

Middag til 4*
92⁰⁰

Charles' komler

Middag til 4*
61⁰⁰

Se oppskriftsheftet med flere
oppskrifter og handlelapp i din
REMA 1000 butikk.

**LAST NED
MIDDAGS-
PLANLEGGEREN***

REMA 1000

Gatelangs

B-blad Returadresse:
Natteravnene Oslo
Storgata 28 B
0184 OSLO

*Norsk Kundebarometer april 2013

Sector Alarm er stolte av å ha Norges
mest fornøyde og lojale boligalarmkunder*

Bli en fornøyd boligalarmkunde du også!

tlf 08090 | www.sectoralarm.no

SECTOR
ALARM ●))))

alltid noen hjemme